

8) історичним досвідом протидії такого роду посяганням тощо.

Як свідчить практика, існуючими правовими формами та засобами протидіяти зазначеним злочинам є вкрай важко, а тому чинне кримінальне законодавство потребує видозмін. У зв'язку з цим, для реалізації зазначеного підходу варто розробити та обґрунтувати ряд заходів, спрямованих на підвищення ефективності захисту прав громадян у сфері забезпечення толерантного ставлення до них щодо расової, національної належності або ставлення до релігії.

Коваленко Д. А., аспірант кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 386 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Охорона порядку здійснення правосуддя є однією з основних і першочергових завдань кримінального законодавства України. Адже, саме правосуддя забезпечує дотримання чинного законодавства в державі, тим самим підтримуючи належний правопорядок в суспільстві. Серед злочинів проти правосуддя законодавець передбачає кримінальну відповідальність за перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (стаття 386 КК України) і цей злочин безпосередньо посягає на порядок одержання доказів у кримінальному провадженні [1].

Описуючи ознаки об'єктивної сторони ст. 386 КК України, законодавець дотримується позиції щодо необхідності надання конкретного й вичерпного переліку способів вчинення цього злочину. До розряду способів вчинення віднесені: погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, а також підкуп свідка, потерпілого або експерта з цією ж метою.

Поняття «погроза» у кримінальному законодавстві не розкрито та віднесено до доктринального. В теорії

кримінального права погрозу узагальнено трактують, як психологічний вплив на потерпілого з метою змінення його поведінки в інтересах погрожувала [2].

Специфічним видом погрози, відносно вказаних у ст. 386 КК України, потерпілому, а також заявнику (особи, яка звернулася із заявою про скоєний злочин), спеціалісту і перекладачу з метою перешкодження їх з'явленню до правоохоронних та інших (тимчасових слідчих або спеціальних тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України) органів, примушування їх до відмови від заяви про вчинені або підготовлювані злочини, від давання висновків, перекладу, а також до давання завідомо неправдивих висновків або завідомо неправдивого перекладу, є погроза викрадення або позбавлення волі вказаних осіб, їх родичів чи близьких. На думку Л. В. Дорош, погрозу викрадення слід розуміти як намір заволодіння потерпілим будь-яким способом, вилучення його з природного мікросоціального середовища, переміщення з місця постійного або тимчасового перебування з подальшим утриманням усупереч його волі в іншому місці [2]. Погроза позбавлення волі полягає в залякуванні потерпілого протиправним позбавленням можливості вільного пересування в просторі та часі, виборі місця свого перебування.

Відповідальність за погрозу викрадення або позбавлення волі передбачена в кримінальному законі лише у випадках, якщо вона висловлена на адресу державного або громадського діяча (ч. 1 ст. 346 КК України). Виражена в кримінально-правовій нормі позиція законодавця, що такий вигляд погрози може бути застосований лише відносно цих адресатів і апіорі не може бути застосований до суддів загальної юрисдикції, слідчих, працівників органу дізнання, прокурорів та інших учасників кримінального судочинства (заявника, спеціаліста, перекладача на етапі розгляду й вирішення заяв і повідомлень про злочини), видається неоднозначною. Виходячи з норм Конституції України, вважаємо, що встановлення підвищеного рівня захисту для державних і громадських діячів, а також їх близьких родичів, надання лише їм ексклюзивного права на захист від такого виду погрози дозволяє зауважити законодавцеві щодо порушення принципу рівності громадян перед законом [5].

Погроза застосування катування – погроза умисного заподіяння значного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, знущання або інших насильницьких дій із метою спонукати потерпілого вчинити дії, що суперечать його волію. Виходячи з підвищеної небезпечності діяння, погроза застосування катування, має бути ідентифікована законодавцем, як самостійний склад Особливої частини Кримінального кодексу, а також включена до об'єктивної сторони ст. 386 КК України.

Можливі заперечення відносно того, що використаним законодавцем у диспозиції ст. 386 КК України терміном «погроза насильством» охоплено і погрозу застосування катування, є не переконливими. По-перше, ст. 127 КК України «Катування» включено до Особливої частини Кримінального Кодексу значно пізніше, ніж ст. 386 КК України, а отже законодавець не міг передбачати виникнення нового способу вчинення цього злочину та поширення його дії на майбутнє. По-друге, як було зазначено вище, при визначенні конструкції ст. 386 КК України законодавець обрав шлях конкретизації й установлення чіткого переліку видів погроз. Отож, зміст погрози, наведений у ст. 386 КК України, є надміру звуженим, таким, що залишає за межами складу цього злочину погрози завдання шкоди іншим законним інтересам потерпілого [4].

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене об'єктивна сторона перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, потребує подальшого з'ясування та переосмислення її змісту, зокрема, пропонується включити до неї як самостійні способи скоєння злочину: погрози застосування катування, викрадення або позбавлення волі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна [Текст] Злочини проти правосуддя/ навч. Посіб / за заг. ред. проф. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. – Х. : Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2011. – 160 с

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України [Текст] /Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.] / За заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея; НАВС. – К.: Юрінком Інтер, 2016. – 1064 с.

3. Злочини проти правосуддя [Текст]: / навч. посіб./ / за заг. ред. проф. В.І. Борисова, проф. В.І. Тютюгіна/. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. – 155 с.

4. Мельніченко М. І. Поняття та види злочинів проти порядку одержання доказів у кримінальному провадженні [Текст] / М. І. Мельніченко / Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 4 (32). – С. 107–112.

5. Юшина Ю.В. Про незавершеність і недоліки конструкції об'єктивної сторони статті 386 КК України [Текст], – Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності – №1, 2011. – С. 214–219.

Конончук А. О., курсант 4-го курсу навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ

Торгівля людьми – одна з найбільш актуальних проблем сучасності. Говорячи про організацію боротьби з торгівлею людьми, перш за все необхідно зазначити, що майже кожна країна має в своєму кримінальному законодавстві юридичні норми, у відповідності з якими настає кримінальна відповідальність за торгівлю людьми.

Сьогодні торгівля людьми, жертвами якої стають жінки, чоловіки і діти, є злочином, що вчиняється з метою примусової праці, сексуальної експлуатації, примусового жебрацтва, вилучення органів. В різних регіонах України з 1 січня по 28 лютого 2014 року зафіксовано 33 випадків кримінальних правопорушень щодо торгівлі людьми.

Той факт, що український законодавець, на відміну від міжнародних актів, торгівлю людьми виділив як окрему форму злочину, відмінну від таких його форм, як вербування, перевезення, передача, переховування або одержання людини, означає, що у ст. 149 КК України під торгівлею людьми слід розуміти власне торгівлю, тобто вчинення актів купівлі-продажу людей.

Думки вчених щодо визначення предмету торгівлі людьми розбігаються. Одні вчені вважають, що предметом торгівлі